

**HEDEN – REACTIE UITERLIJK VRIJDAG IVM VERZENDING NJN
TER BESLISSING**

Aan
de minister

nota

Actieve openbaarmaking beslisnota's Najaarsnota 2024

Directoraat-Generaal van
de Rijksbegroting
Directie Begrotingszaken

Persoonsgegevens

Datum

27 november 2024

Notanummer

2024-0000550214

Bijlagen

1. Set actieve openbaarm

Aanleiding

In navolging van de Beleidslijn actieve openbaarmaking nota 2022 van 13 juni 2022 bieden wij bij deze de beslisnota's behorend bij de begrotingsstukken van de Najaarsnota 2024 aan.

Besispunten

- Bent akkoord met het op deze manier openbaar maken van de gepresenteerde beslisnota's?

Kernpunten

- Met ingang van Prinsjesdag 2022 worden zowel beslisnota's als begrotingsstukken openbaar aangeboden.
- Achter deze nota vindt u de sets nota's zoals samengesteld door DGRB en AFEP. In de beslisnota's zijn persoonsgegevens gelakt op grond van bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Communicatie

U wordt separaat geïnformeerd over de communicatie rond de Najaarsnota 2024.

Politiek/bestuurlijke context

n.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Inventarislijst beslisnota's Najaarsnota 2024

Nr.	Datum	Naam Document	Toelichting
1	8-11-2024	Uitgavenbeeld en concept Najaarsnota 2024	Reactie minister
2	19-11-2024	Najaarsnota 2024	Reactie minister

N.B. Als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet Open Overheid (WOO) per 1 mei 2022 en in het kader van de informatievoorziening aan het parlement wordt bij deze nota invulling gegeven aan de actieve openbaarmaking van de onderliggende advisering.

do. 14/11, 13.00-13.30 uur

Ministerie van Financiën

TER BESPREKING 14/11 13.00 – 13.30

Aan

de minister

nota

Uitgavenbeeld en concept Najaarsnota 2024

Directoraat-Generaal van
de Rijksbegroting
Directie Begrotingszaken

Persoonsgegevens

Datum

8 november 2024

Notanummer

2024-0000521655

Bijlagen

1. Concept Najaarsnota

Aanleiding

Middels deze nota informeren wij u over het uitgavenbeeld van de Najaarsnota (NJN). Op 14 november staat een bespreking over deze nota met u gepland. Het cijferbeeld wordt nog geactualiseerd met de mutaties die volgen uit de inkomstenraming, EU-afrachten en het definitief doorrekenen van de rente. Op 19 november ontvangt u de definitieve NJN inclusief het EMU-saldo en schuld. In de bijlage vindt u de huidige concept NJN.

Bespreekpunten

- Het actuele uitgavenbeeld en de bijgevoegde conceptversie van de NJN.
- De onzekerheid over het EMU-saldo als gevolg van mogelijke statische correcties van het CBS en Eurostat.

Kernpunten

- De NJN geeft de laatste stand van zaken van de uitgaven en inkomsten van het lopende het begrotingsjaar 2024. Het gaat hier om de wijzigingen die zich hebben voorgedaan na de Miljoenennota 2025. De NJN geeft een enkeljarige update van het budgettaire beeld. De macro-economische variabelen zijn niet geüpdatet. In de NJN is geen ruimte voor nieuw beleid. De NJN 2024 is technisch en zo bondig mogelijk.
- Statistische correcties van CBS en Eurostat leiden mogelijk tot verbeteringen van het EMU-saldo in 2024 en verslechtering van het EMU-saldo in 2025. In de week van 11 november vindt hierover het volgende gesprek plaats met CBS. Deze verschillen zitten in de behandeling van Box 3 (circa 0,5% bbp) en SPUK's (circa 0,2% bbp).
  - Afhankelijk van het oordeel van Eurostat is het mogelijk dat het box 3 effect aan 2025 in plaats van 2024 wordt toegerekend. Aangezien wij op dit moment geen aanleiding hebben voor een andere boekingswijze, gaat deze versie van de Najaarsnota niet specifiek in op box 3.
  - De specifieke uitkeringen (SPUK's) aan decentrale overheden worden in 2024 door de decentrale overheden mogelijk niet volledig uitgegeven. Het CBS zal in november een eerste schatting van deze effecten presenteren. Normaliter zouden we deze informatie pas bij het FJR ontvangen; in overleg met CBS proberen we dit soort informatie sneller in beeld te krijgen.
- Onze raming van het EMU-saldo voor 2024 was bij Miljoenennota 2025 -1,6% bbp. Het CPB raamde het EMU-saldo toen op -1,8% bbp. Een actueel beeld

van het EMU-saldo en de overheidsschuld is pas mogelijk nadat de inkomstenraming, de EU-afdrachten en het renterekenen bekend zijn op 18 november. De huidige inschatting is dat er aan de inkomstenkant per saldo geen mee- of tegenvallers zijn.

- Het uitgavenbeeld laat 3,2 mld. aan onderuitputting zien. Dit komt voornamelijk door onderuitputting op de begrotingen en meevallers bij de generale dossiers EU-afdrachten en asiel.
- De 3,2 mld. wordt gebruikt voor de invulling van de in=uittaakstelling. Er resteert nog 5,3 mld. die bij Financieel Jaarverslag Rijk (FJR) moet worden ingevuld. Als de taakstelling niet volledig wordt ingevuld, leidt dit tot een verslechtering van het EMU-saldo. Op dit moment verwachten we op basis van informatie van de departementen alleen bij Defensie nog forse onderuitputting. Als de informatie van de departementen klopt, dan zullen we de nog openstaande taakstelling niet realiseren. Dit zou een omslag betekenen t.o.v. de afgelopen jaren.
- De NJN moet op 22 november naar AZ worden verstuurd voor de MR-bespreking op 29 november. De NJN moet uiterlijk 1 december aan de Kamer worden gezonden. Een uitgebreide planning is opgenomen in de toelichting.

!

hoeveel?

Statistische correcties met mogelijk gevolg voor EMU-saldo

- Statistische correcties van het CBS en Eurostat kunnen mogelijk leiden tot verbeteringen van het EMU-saldo in 2024, met name de box 3 uitspraak (6,4 miljard euro) en specifieke uitkeringen aan decentrale overheden (2-3 miljard euro).
- Het CBS stelt dat het budgettaire effect van de box 3 uitspraak wordt toegerekend aan het jaar waarin de definitieve schade-uitkeringen onherroepelijk vast komen te staan. 2024 is het jaar dat de herstelwet in de ministerraad voorligt (momenteel voorzien in november 2024). In de Miljoenennota zijn we uitgegaan van de inschatting van het CBS op dat moment en hebben we het effect toegerekend aan 2024.
- Het CBS vraagt zich nu af dit moment wel overeenkomt met eerdere uitspraken van Eurostat, de instantie die de voorschriften voor het EMU-saldo bepaalt. In andere casuïstiek is door Eurostat bepaald dat de onherroepelijke vaststelling het moment van het definitief aannemen van een wet door het parlement is. De behandeling van de herstelwet box 3 valt dan in 2025. Afhankelijk van het oordeel van Eurostat is het mogelijk dat het box 3 effect aan 2025 in plaats van 2024 wordt toegerekend. Aangezien wij op dit moment geen aanleiding hebben voor een andere boekingswijze, gaat deze versie van de Najaarsnota niet specifiek in op box 3.
- In de tweede week van november is een vervolgesprek ingepland met Eurostat en CBS. Het is nog onduidelijk of er dan een definitief oordeel is. Indien er geen definitief oordeel is, dan blijft de toerekening aan het EMU-saldo zoals deze bij MJN verwerkt is. Indien er een definitief oordeel is dan is het voorstel om de effecten te verwerken in de Najaarsnota. Indien het oordeel van Eurostat afwijkt van de huidige verwerkingswijze zal het EMU-saldo 2024 in de NJN verbeteren met 0,5%. Het EMU-saldo 2025 verslechtert in dat geval met 0,5%.
- De specifieke uitkeringen (SPUK's) aan decentrale overheden worden in 2024 door decentrale overheden mogelijk niet volledig uitgegeven, hetgeen het EMU-saldo kan verbeteren. Het CBS zal in november een eerste schatting van deze effecten presenteren. Normaliter zouden we deze informatie pas bij het

Bespreken

FJR ontvangen; in overleg met CBS proberen we dit soort informatie sneller in beeld te krijgen.

Uitgavenbeeld Najaarsnota

Tabel 1: Kadertoets Najaarsnota

(in miljarden euro; - is onderschijding)	2024
1 Uitgavenkader bij Miljoenennota 2025	396
<i>Aanpassingen van het uitgavenkader naar aanleiding van:</i>	
2 Kadercorrecties sociale zekerheid	0
3 Uitgavenkader bij Najaarsnota 2024 (= 1 t/m 2)	396,1
4 Reguliere uitgaven bij Miljoenennota 2025	396
<i>Uitgavenmutaties met aanpassing van het uitgavenkader</i>	
5 Totaal aanpassingen uitgavenkader (2)	0
<i>Uitgavenmutaties met beslag budgettaire ruimte</i>	
6 EU-afdrachten	-0,6
7 Asiel	-0,3
8 Bewaken en beveiligen	-0,1
9 Boeten en transacties	-0,1
10 Corona	-0,1
11 Herstel en veerkrachtplan (HVP)	0,1
12 Uitvoeringsinformatie SZW	0,1
13 Uitvoeringsinformatie VWS	-0,1
14 Onderuitputting	-2,1
<i>wv. Onderwijs, Cultuur en Wetenschap</i>	
	-0,6
<i>wv. Economische Zaken (incl. Nationaal Groeifonds)</i>	
	-0,4
<i>wv. Aanvullende Post</i>	
	-0,2
<i>wv. Financiën</i>	
	-0,2
<i>wv. Defensie (incl. Defensiematerieelbegrotingsfonds)</i>	
	-0,2
<i>wv. Justitie en Veiligheid</i>	
	-0,1
<i>wv. Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur</i>	
	-0,1
<i>wv. Sociale Zaken en Werkgelegenheid</i>	
	-0,1
<i>wv. Overig</i>	
	-0,1
14 Invulling in=uittaakstelling	3,2
15 Overig	0
16 Reguliere uitgaven bij Najaarsnota 2024 (= 4 t/m 15)	396,1
17 Over/onderschijding uitgavenkader bij Najaarsnota 2024 (= 16-3)	0
18 Nog in te vullen onderuitputting	5,3

- Tabel 1 geeft een overzicht van het budgettaire beeld van de NJN. Per saldo leidt dit huidige beeld tot 3,2 mld. aan kaderrelevante ruimte:
  - De generale dossiers en generaal verwerkte mee- en tegenvallers leiden in totaal tot een meevaller van 1,1 mld. (regel 6 t/m 11)
  - De uitvoeringsinformatie van SZW leidt tot een tegenvaller van 0,1 mld. De uitvoeringsinformatie van VWS leidt tot een meevaller van 0,1 mld. (regel 11 en 12).
  - Verder is 2,1 mld. aan onderuitputting verwerkt op de departementale begrotingen. De meeste onderuitputting doet zich voor bij OCW en EZK (regel 14).
- Daarnaast is er ook 3,3 mld. aan onderuitputting op niet-kaderrelevante middelen. Hiervan betreft 1,6 mld. voor Oekraïne middelen die niet-kaderrelevant maar wel saldo relevant zijn.
  - Bij de start van het kabinet is besloten om Oekraïne middelen buiten het uitgavenkader te plaatsen, omdat het onwenselijk is andere uitgaven te

verlagen bij extra uitgaven voor steun aan Oekraïne. Deze middelen zijn wel relevant voor het EMU-saldo. Daarmee leidt de onderuitputting van Oekraïne tot een saldoverbetering in de NJN in 2024. Hiervan is 750 mln. bestemd voor militaire steun. Deze middelen schuiven door naar 2025 en leiden in 2025 tot een saldoverslechtering.

Invulling in=uittaakstelling

- De in=uittaakstelling en aanvullende onderuitputting zijn kaderrelevante taakstellingen. De invulling kan bestaan uit onderuitputting of andere meevallers die kaderrelevant zijn.
- De kaderrelevante ruimte van 3,2 mld. kan worden ingezet voor het invullen van de in=uittaakstelling. De openstaande in=uittaakstelling (4,9 mld.) en aanvullende onderuitputting (3,5 mld.) betref voor NJN in totaal 8,4 mld. Met de invulling van 3,2 mld. resteert 5,3 mld. die bij het Financieel Jaarverslag Rijk (FJR) ingevuld moet worden. Indien dit niet ingevuld wordt, leidt dit tot een verslechtering van het EMU-saldo (zie tabel 2).
- De afgelopen jaren is er bij het FJR veel onderuitputting geboekt. De verwachting is dat dit bij het FJR 2024 ook weer zo zal zijn. Tegelijkertijd zijn bij de Voorjaarsnota 2024 en Miljoenennota 2025 al veel middelen weggeschoven uit 2024. Het is daarom onzeker of de resterende in=uittaakstelling en aanvullende onderuitputting volledig kan worden ingevuld.

Tabel 2: in=uittaakstelling en aanvullende onderuitputting

In duizenden euro's	2024
In=uittaakstelling	-5.019.466
Aanvullende onderuitputting	-3.500.000
Invulling in=uittaakstelling MJN 2025	86.184
Resterende in=uittaakstelling en aanvullende onderuitputting bij MJN 2025	-8.433.282
Invulling in=uittaakstelling NJN 2024	3.175.115
Resterende in=uittaakstelling en aanvullende onderuitputting bij NJN 2024	-5.258.167

Struc?

Uitleg werking in=uittaakstelling

- De in=uittaakstelling is de tegenhanger van de eindejaarsmarge. De eindejaarsmarge is bedoeld om ondoelmatige besteding van middelen aan het einde van het jaar te voorkomen door onbestede middelen (deels) naar het volgende jaar door te schuiven. Hiervoor geldt een maximum van 1% van de totale begroting. Begrotingsfondsen zoals het Defensiematerieelbegrotingsfonds, het Deltafonds en het Mobiliteitsfonds kennen een 100% eindejaarsmarge.
- Om te voorkomen dat het uitgavenkader wordt overschreden door de uitkering van de eindejaarsmarge, wordt tegelijkertijd een even grote taakstelling ingeboekt, de zogenaamde in=uittaakstelling. Hierdoor levert het doorschuiven via de eindejaarsmarge dus geen extra middelen op in het jaar waarnaar wordt doorgeschoven. De in=uittaakstelling kent geen concrete invulling, maar wordt gaandeweg het jaar ingevuld. De invulling kan bestaan uit onderuitputting of andere meevallers.

Planning Najaarsnota

Dag	Wat
14-nov	Bespreking minister – uitgavenbeeld en conceptversie
18-nov	Inkomstenraming wordt verwerkt
18-nov	EU-afrachten worden verwerkt
18-nov	Renterekenen
19-nov	Definitieve versie NJN af inclusief saldo naar de minister
20-nov	Bespreking minister - Definitieve NJN
22-nov	NJN naar AZ voor 12.00 uur
29-nov	Behandeling NJN in MR
29-nov	Indiening NJN en 2e supps bij de TK
12-dec	Najaarsnota debat in TK
17-dec (nog niet bevestigd)	Najaarsnota debat in EK

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

HEDEN

TER BESLISSING TEN BEHOEVE VAN BESPREKING 20/11

Aan

de minister

22/11

 Directoraat-Generaal van
de Rijksbegroting
Directie Begrotingszaken

Persoonsgegevens

Datum

19 november 2024

Notanummer

Bijlagen

1. Najaarsnota 2024
2. MR aanbiedingsformulier
3. TK aanbiedingsformulier
4. EK aanbiedingsformulier

nota

Najaarsnota 2024

Aanleiding

De Najaarsnota staat voor vrijdag 29 november geagendeerd in de MR en dient uiterlijk 1 december aan het parlement verzonden te worden. Na behandeling in de MR worden eventuele opmerkingen verwerkt waarna de volledige Najaarsnota richting de Tweede Kamer wordt verstuurd.

Beslispunten

- Eerder is het cijferbeeld van de Najaarsnota gedeeld. Bent u (minister) akkoord met verzending van de Najaarsnota aan de Ministerraad? Indien akkoord, wilt u bijgevoegde MR aanbiedingsbrief ondertekenen?
- Bent u in het bijzonder akkoord met de gemarkeerde passage over afwijkingen tussen ramingen en realisaties, bijvoorbeeld vanwege de Box 3 casus, op pagina 12?
- Bent u akkoord met verzending van de Najaarsnota naar Tweede Kamer na verwerking van de opmerkingen uit de MR van 29 november? Indien akkoord, wilt u bijgevoegde aanbiedingsbrieven ondertekenen?
- Gaat u akkoord met het oprichten van het SecFund met een fondsvermogen van 25 mln.? Dit is cf. het compromisvoorstel dat is opgenomen in de Nota SecFund van vrijdag 15 november, en afgestemd met P-gv. Bij Voorjaarsnota 2025 worden aanvullende initiatieven op het gebied van industriebeleid verder overwogen. Met het toekennen van deze 25 mln. wordt dus niet vooruitgelopen op het originele voorstel van 100 mln. voor het SecFund.

OP basis van eerder
gemaakte afspraken
(vorig kabinet), die
komen we na. Verder
niet vooruit lopen op
voorjaars besluitvorming

Kernpunten

- De huidige versie van de NJN bevat het geactualiseerde uitgavenbeeld, het inkomstenbeeld en de daaruit volgende saldo en schuld.
- De actualisatie van het uitgavenbeeld heeft tot beperkte wijzigingen geleid. De totale onderuitputting in de NJN is 3,2 mld. deze wordt ingezet om de openstaande in=uittaakstelling in te vullen. Na invulling resteert nog 5,2 mld. (1,7 mld. in=uittaakstelling en 3,5 mld. aanvullende onderuitputting) die bij Financieel Jaarverslag Rijk moet worden ingevuld.
- De raming van de totale belasting- en premieontvangsten voor 2024 is met 0,1 miljard euro neerwaarts bijgesteld ten opzichte van de raming voor 2024 in de Miljoenennota 2024. Bij de Najaarsnota is geen nieuw economisch beeld

beschikbaar en wordt alleen gekeken naar actuele kasrealisaties. Die realisaties geven dus nauwelijks aanleiding om de raming te corrigeren.

- De raming van het EMU-saldo in 2024 bedraagt 1,5% bbp. Dit is een verbetering van 0,1% bbp ten opzichte van het saldo gepresenteerd tijdens de Miljoenennota 2025. Deze verbetering van het EMU-saldo komt voornamelijk door onderuitputting op de Oekraïne middelen die niet-kaderrelevant maar wel saldo relevant zijn.
- Er zijn gesprekken met het CBS geweest over de statistische correcties. Vooralsnog is er geen aanleiding om de statistische correcties met name inzake de box 3 uitspraak anders te boeken dan bij MJN 2025.

Proces

- Na behandeling in de MR worden eventuele opmerkingen verwerkt. Het streven is om na aanpassing de volledige Najaarsnota en actieve openbarmaking op 29 november te versturen richting het parlement.
- De feitelijke Kamervragen over de Najaarsnota ontvangen we op 5 december en dienen retour gestuurd te worden aan de Tweede Kamer op 10 december.
- Op 12 december wordt de Najaarsnota in de Tweede Kamer behandeld.

Communicatie

Communicatie stelt een beknopt persbericht op met kernpunten uit de NJN (onderuitputting, raming inkomsten en raming EMU-saldo). Na goedkeuring in de MR zal AZ het bericht via de reguliere berichtenstroom n.a.v. MR-besluiten versturen. Ook wordt er op de sociale media-kanalen aandacht besteed aan de NJN. U ontvangt zo spoedig mogelijk een voorstel voor het persbericht en de sociale media-inzet.

Politiek/bestuurlijke context

N.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.